

стовуючи своє службове становище, підганяючи, відкидаючи, замінюючи його суб'єктний досвід.

Тому треба виділяти талановитих студентів, давати їм глибші знання, виробляти навички творчого, аналітичного мислення.

Це можна робити таким чином:

— давати кращим студентам складніші, багатокomпонентні індивідуальні завдання (опрацювання монографічної літератури, актуальної статті);

— рекомендувати написати реферат, курсову роботу на тему, яка б вимагала від студента розкриття різних сторін економічного процесу;

— на базі виконаних індивідуальних завдань, студентських висновків, рекомендацій проводити дискусії.

Розвиток студента як особистості йде не тільки через оволодіння заданою викладачем упорядкованою діяльністю, але й через постійне збагачення, перетворення суб'єктивного досвіду як важливого джерела розвитку особистості.

Таким чином, особистісно орієнтована технологія організації навчання студентів не є метою, а засобом досягнення мети. Увесь сенс упровадження нової освітньої системи полягає в тому, щоб зробити процес вивчення навчальної дисципліни творчим та індивідуальним, щоб це вивчення зацікавило студента, принесло йому моральне й інтелектуальне задоволення від того, що він пізнає, від власного інтелектуального й освітнього зростання.

*В. М. Гордієнко, старш. викл.,
кафедра стратегії підприємств*

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Система організації навчального процесу за кредитно-модульною схемою впроваджена та використовується в Київському національному економічному університеті ім. Вадима Гетьмана вже майже 5 років, що дозволяє проаналізувати накопичений досвід, виділити заходи щодо її вдосконалення.

До основних переваг кредитно-модульної системи у порівнянні з традиційною, що використовувалась раніше, слід віднести здатність забезпечити більш високий рівень засвоєння навчального

матеріалу, стимулювання до ритмічної, систематичної роботи студентів в семестрі шляхом використання методики диференційованого контролю знань.

Необхідність перманентної підготовки до поточних контрольних заходів стимулює студентів як до семінарської, так і до самостійної роботи, враховуючи те, що результати таких заходів є складовою підсумкової оцінки засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

Разом з тим, слід наголосити і на існуванні певних проблем, що виникають при застосування цієї системи. Однією з таких проблем є досягнення ефективного поєднання заходів контролю рівня засвоєння навчального матеріалу з стимулюванням студентів до активної участі в навчальному процесі.

Так, з метою стимулювання студентів, іноді підлягають оцінці поточні семінарські відповіді, домашні завдання тощо, тобто заходи, які дозволяють тільки частково визначити відповідність рівня засвоєння матеріалу дисципліни нормативному, не в повній мірі відповідають сукупності вмінь та навичок, що мають бути сформовані в результаті вивчення дисципліни.

Вирішення таких проблем, на нашу думку, можливе шляхом застосування модульної моделі організації, що охоплює блок тем по курсу, — до окремих тем, тобто застосування міні-модульних комплексних завдань, що охоплюють матеріал всієї теми, містять в собі як завдання на розкриття понятійного апарату, застосування інструментарію, так і завдання аналітичного, проблемного характеру. Таким чином, відображення в контрольних завданнях всієї сукупності необхідних вмінь та навичок з дисципліни дозволяє більш об'єктивно оцінити рівень засвоєння матеріалу, що важливо з огляду на спосіб формування кінцевої оцінки як складової модульних та екзаменаційних балів. При цьому, на нашу думку, стимулювання студентів до вивчення програмного матеріалу буде відбуватись за рахунок необхідності підготовки до таких контрольних заходів.

Другим напрямком вдосконалення модульної системи ми вважаємо більш широке застосування завдань індивідуального, розрахунково-ситуаційного характеру. Так, наступним кроком у розвитку інструментарію індивідуальних завдань, що використовуються кафедрою стратегії підприємств під час викладання дисципліни «Мікроекономіка», стало впровадження поліетапної індивідуальної роботи, що охоплює майже всі теми дисципліни, виконується поетапно, як результат вивчення кожної наступної теми та поєднує в собі переваги індивідуальної форми виконання завдань, ефекту повторення матеріалу попередніх тем під час виконання поточних розрахунково-аналітичних завдань, формуван-

ня цілісного уявлення щодо матеріалу навчальної дисципліни в результаті узагальнення результатів виконання такого виду робіт.

Важливим напрямом індивідуалізації та поглиблення рівня засвоєння навчального матеріалу виступає підготовка індивідуальних і групових реферативних доповідей, що успішно використовуються в рамках викладання курсів «Управління витратами» та «Мікроекономіка». Такий вид робіт повинен відображати проблемні та дискусійні питання, що розширюють нормативний зміст програми дисципліни, дозволяє отримати переваги індивідуалізації підготовки, відпрацювання презентаційних навичок виступу перед аудиторією, синтезу нормативного матеріалу дисципліни з прикладними практичними аспектами тощо.

Посилення кредитно-модульної системи зазначеними модульними видами робіт, на нашу думку, дозволить підвищити рівень підготовки фахівців економічних спеціальностей та забезпечити відповідність змісту контрольних модульних завдань вимогам до рівня засвоєння та формування вмінь та навичок за результатами вивчення навчальних дисциплін.

І. В. Гордієнко, канд. екон. наук, доц.,
кафедра інформаційних систем в економіці

ФАКТОРИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВНЗ

Розвиток вищої економічної освіти у напрямі індивідуалізації навчального процесу спрямований на підвищення його ефективності і результативності. У сучасних вітчизняних вузах цей процес має певні особливості.

Як відомо, індивідуалізація може стосуватись як змісту навчання, так і відведеного для нього часу. При цьому необхідно брати до уваги різномірні характеристики студентів як суб'єктів навчання. Взагалі людську індивідуальність у процесі навчання можна представити як утворення складної структури з трьома класами властивостей: індивідними, особистісними та суб'єктними. До індивідних властивостей належать ті, що визначаються фізично-психологічними особливостями людського організму, а саме: здібності, темперамент, пам'ять, швидкість реакції. Особистісні властивості характеризують людину як члена